

שכינה עמהם

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת שמות

בראשית ושמות – מדרגות ישרים וצדיקים • כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם • מנהיגות משה רבנו • גאולה בשביל העתיד • זריזות עדיפה על הידור • משמעות השם 'אהיה' • שתי אותות לחיזוק האמונה בגאולה • להיות מנהיגים • השפעה על ידי דוגמה אישית

חומש בראשית וחומש שמות – מדרגות ישרים וצדיקים

התחלנו את השבת את הספר השני, ספר שמות. קראנו: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם". הוא"ו במילה "ואלה", מוסיף על עניין ראשון. אומר מרן הרב, ספר בראשית הוא ספר האבות, ספר הישר. האבות היו ישרים. בעומק פנימיות הטבע שלהם הם עבדו את ריבונו של עולם. יש מדרגה אחרת, מדרגת הצדיקים. מבחינה מסוימת יש מעלה לצדיקים על הישרים, ומבחינה אחרת יש מעלה לישרים על הצדיקים. צדיקים עובדים את ה' בהתגברות. "הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, עושים מאהבה ושמחים בייסורים". הרב צבי יהודה היה אומר: "הנעלבים" - הם נעלבים, נפגעים, אבל הם יודעים להתאפק ואינם עולבים בחזרה. "שומעים חרפתם" - זה מכאיב להם, פוגע בהם,

אבל הם לא משיבים ועונים בכעס, יש להם הכוח להתגבר, ועליהם נאמר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

האבות קיימו את התורה מעצמם. הם נמשכו לעשות את רצון ה'. הנשמה שלהם הייתה כל כך חזקה שהיא הופיעה בכל הכוחות שלהם, בכל ההנהגה שלהם, והם היו מרכבה לשכינה. הבנים הם כבר ציבור. בספר שמות אנחנו עוברים ממצב של יחידים ומשפחה למצב של ציבור. הקב"ה מצווה אותנו לקבל את התורה, ואנחנו מקבלים תורה. זו בחינה של צדיקים. צדיקים פירושו של דבר שנשמעים לדבר ה' למרות שזה קשה ודורש הרבה כוחות להתגבר ולהתאמץ. יש בחינה של ישרים, ויש בחינה של צדיקים, לכן כתוב 'ואלה', וא"ו מוסיף על עניין ראשון, כעת מגיעה מדריגה חדשה, מדרגת הצדיקים.

כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם

על הפסוק: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאֵר" (שמות א, א), שואל הזוהר: הרי יש כאן כפילות, 'את יעקב', 'איש וביתו באו'. היה מספיק לכתוב 'איש וביתו באו' - מבאר הזוהר שבמילים 'ואלה שמות בני ישראל' אין הכוונה לבני ישראל בעולם הזה, אלא לכנסת ישראל, לשכינה, מלאכי מעלה, 'את יעקב' – עם יעקב באה השכינה. 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה', הכוונה לכנסת ישראל של מעלה, לשכינה, למרכבות שבאו אתם, וכולם באו עם יעקב. כבר נאמר "ואנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה", הקב"ה הבטיח ליעקב אבינו כשירד למצרים 'אנכי ארד עמך מצרימה', כי בכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם. גלו למצרים שכינה עמהם, גלו לבבל שכינה עמהם, וזה המראה שראה יחזקאל.

הזוהר שואל: הרי משה רבנו ראה יותר מיחזקאל, ומשה רבנו לא סיפר דבר ממה שהוא ראה, מה ראה יחזקאל לספר במעשה מרכבה דברים שצריך להצניע אותם - אומר הזוהר שכשישראל ירדו למצרים, הם היו רגילים לייסורים, הרי יעקב אבינו עבר בימי חייו הרבה ייסורים, והירידה למצרים הייתה מתוך רעב. אז המשבר לא היה כל כך עמוק, אולם כשישראל גלו לבבל לאחר חורבן בית המקדש,

היה ייאוש, משבר וצער גדולים מאוד, כאילו הקב"ה עזב את ישראל, והוא לא נמצא יותר איתם. אז הקב"ה התגלה ליחזקאל על נהר כבר בבבל, להודיע ולהראות שהקב"ה נמצא עם ישראל בכל מקום, גם עכשיו כשגלו לבבל. לחזק את לבבם שידעו שלמרות הכאב הזה, הצער הזה, והגלות שירדו אליה קשורים בידיהם בצורה כל כך איומה ונוראה, עדיין ריבונו של עולם נמצא איתם. בכל מקום שגלו ישראל, שכנה עמהם.

כך היה במצרים, ירדה עמהם שכנה, ואיתה שש מאות אלף מרכבות קדושות, וכשיצאו יצאו עמהם. זה שכתוב 'כשש מאות אלף רגלי', מהו כשש מאות, כמו השש מאות אלף האלה של ישראל שיצאו ממצרים, כך שש מאות אלף מרכבות של השכינה יצאו אתם.

ממשיך הזוהר ואומר שהדבר מוכרח. הרי כאשר יעקב אבינו ניצל מלבן פגעו בו מלאכי אלוקים, אז אם לפני שהקב"ה הבטיח ליוו את יעקב מלאכים, על אחת כמה וכמה שכאשר הקב"ה מבטיח לו שהוא ירד עמו, שמלאכים מלווים אותו. כמו כן כאשר בא יתרו חותן משה, יצא משה לקראתו, וכשמשה יצא אהרן יצא יחד עמו, וכשראו בניו של אהרן שמשה ואהרן יוצאים, יצאו גם הם, וכשראו חכמי ישראל שמשה ואהרן ובניו יוצאים, גם הם יצאו, ראו כל ישראל שזקני ישראל יוצאים יחד עם משה רבנו ואהרן לקבל את פניו של יתרו, אז כולם יצאו. אותו דבר כאן. ריבונו של עולם יורד כביכול עם יעקב ובניו, 'אנכי ארד עמך מצרימה', אז כמובן שכל מלאכי מעלה יצאו. הזוהר בא ללמד אותנו שהשכינה שורה בישראל בכל מקום שישראל נמצאים, גם במצבים הכי נמוכים שכביכול ישראל רחוקים מריבונו של עולם - גם אז השכינה עמהם.

ישראל הם אלו שנושאים תמיד את שם ה'. פירוש הביטוי 'שכינה עמהם' הוא שהם אלה שעל ידם נודע שיש ה' בעולם. גם כשהם נמצאים במקומות הכי רחוקים, כשהם חוטאים ופושעים ויורדים למדרגות הכי נמוכות כביכול, הם לא מתנתקים מהקשר שלהם לריבונו של עולם. כל מקום שיהודי נמצא בו הוא כאילו קורא בשם ה', גם אם הוא לא קורא בשם ה' בגלוי, הוא קורא בשם ה'. זו עובדה.

יהודי זה להיות שייך לעם היהודי, לדרך של העם היהודי. הרי הוא לא התנתק מהעם היהודי. ומהי הדרך - הדרך של אמונה בריבונו של עולם, בתורה, בקודש. כשישראל יורדים למצרים, הם בני האבות. כולם יודעים שיש להם דרך מיוחדת. הם היחידים שקוראים בשם ה'. חז"ל אומרים שישראל במצרים הגיעו בסופו של דבר לירידה כל כך רוחנית, עד שהיו במ"ט שערי טומאה, ואף על פי כן, שכינה עמהם.

אמנם יש מדרגות. כל אחד שמכונה בשם ישראל שכינה עמו. אם אדם גם קורא בשם ה' במפורש, זו כבר מדרגה יותר גבוהה. ואם יותר מזה, יותר שכינה עימו. מתפלל שלוש פעמים ביום עוד יותר, לומד תורה עוד יותר. כל אחד צריך לחיות את העובדה ששכינה שורה בישראל, ושורה בכל אדם מישראל כי הוא חלק מעם ישראל. ככל שהציבור יותר מאוחד ויותר מופיע כציבור אז השכינה מופיעה באופן היותר גדול ויותר עליון. אבל גם אצל היחידים, כל אחד מישראל שכינה עמו.

מסיים הזוהר ואומר, מאחר שאמר הקב"ה ליעקב: 'ואנכי אהיה עמך', באמירה כזאת חזקה, מי שנמצא שלוש פרסאות מקברו של יעקב, צריך ללחך את עפר הארץ. כלומר שלוש פרסאות, שהם 12 ק"מ סביב לחברון, צריך ללחך את עפר הארץ, כי בעפר הארץ שלוש פרסאות מחברון, יש משהו מקדושה של יעקב.

אמור מעתה, אם כשישראל בגלות, במצבים הנמוכים ביותר, שכינה עמהם, כשישראל חוזרים לארץ ישראל על אחת כמה וכמה. כל חזרתו של עם ישראל לארץ ישראל זו אמירה אחת גדולה שעם ישראל חי, שדרך התורה והאמונה של עם ישראל קיימת. בדור שלנו אנחנו צריכים להרגיש שהשכינה הולכת ומופיעה יותר ויותר בישראל ובארץ ישראל. על זה אמרו חכמים: "דַּרְשׁוּ ה' וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פְּנֵי תַמִּיד" (תהילים קה, ד), הרוצה לראות את השכינה, ילמד תורה בארץ ישראל, 'דרשו ה' ועזו' - זו התורה, 'בקשו פניו' - אז אתם יכולים לבקש את פניו. אדם שעוסק בתורה בארץ ישראל, רואה את פני השכינה. "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה".

מנהיגות משה רבנו

עיקר הפרשה, סיפור הגלות הקשה ואחר כך התחלת היסודות של הגאולה. כשמשה רבנו נולד הוא יוצא לראות את אחיו. והדבר הראשון שהתורה מספרת לנו על משה הוא כיצד הוא מגן על ישראל, ואיך הורג את המצרי:

וַיְהִי בַּיָּמִים הֵהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאֶחָיו, וַיִּפֶן לֹה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל. וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אַנְשִׁים עֲבָרִים נֹצִים וַיֹּאמֶר לְרַשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה רֵעִךְ. וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֶךְ לְאִישׁ שֶׁר וְשִׁפְט עֲלֵינוּ הַלְהַרְגֵנִי אֶתְּהָ אִמֵּר כְּאֲשֶׁר הִרְגֵת אֶת הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר (שמות יב, יא-יד).

הביאו לי אתמול ספר של הרב יהושע רוזן. הרב יהושע רוזן הוא אחד התלמידים הוותיקים של ישיבת מרכז הרב, של הרב צבי יהודה. אני מאוד מחבב אותו. תלמיד חכם יקר מאוד, איש המעלות, בעל מידות תרומיות. שה' ישלח לו רפואה שלמה ואריכות ימים. בכל שבוע ביום שישי הוא מעביר שיעור בפרשת השבוע, והתלמידים קבצו את הדברים שאמר. אני רוצה להביא דברים שהוא מביא בשם הספר 'בינה לעיתים'. כאשר משה גדל הוא יוצא אל אחיו, וכתוב שהוא רואה 'בסבלותם', לא כתוב 'סבלותם'. משה מתבונן: למה הם כל כך צריכים לסבול, הוא מביט וחוקר ורואה שאיש מצרי מכה איש עברי מאחיו, 'מאחיו' זאת אומרת בין האחים, נמצאים שם כמה ישראלים, והוא מסתכל למה הם לא עוזרים למוכה הזה, למה הם נותנים למצרי להכות, מדוע הם כאלה אדישים, רואים בצרת האחר ולא עוזרים לו! אז הוא לימד עליהם זכות שאולי המצרים כל כך דכאו אותם, ובמצב כזה אין להם כוח נפשי לעזור ולהתערב. לכן הוא בעצמו "וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל". ביום השני הוא יוצא ורואה שני עברים ניצים. הוא רואה שהם לא מפחדים להרביץ, הם לא מדוכאים. אז הוא שואל את הרשע: למה תכה רעך? עונה לו הרשע: 'מי שמך לשר ושופט עלינו'. משה רואה שהם גם חצופים. אז הוא מבין למה הם סובלים. גם יש להם אומץ להרביץ אחד

לשני, וגם חוצפה, ויאמר 'אכן נודע הדבר'. עכשיו אני מבין למה הם סובלים כל כך, כי הם לא מתנהגים כמו שצריכים להתנהג. כך מפרש ה'בינה לעיתים'.

משה רבנו מתבלט כבר בהתחלה בהרגשת האחריות ובאכפתיות. הוא לא יכול לסבול פגיעה באנשים. לא יכול לסבול חוסר צדק. אחר כך כשהוא בורח למדין, ורואה שהרועים מגרשים את בנות יתרו שלא בצדק, הוא מתערב ולא עומד מן הצד למרות שהוא אדם זר. הוא לא יכול לראות עוול ולעמוד מן הצד ולשתוק. זה אדם שמתאים למלוכה. התורה מספרת לנו זאת כדי ללמד אותנו, שאסור לאדם לעמוד מן הצד כשהוא רואה עוול ולשתוק, חוץ מזה שיש דין מחאה, צריך להתערב ולהציל עשוק מיד עושקו, לא להיות אדיש.

גאולה בשביל העתיד

בהמשך הפרשה, לאחר שרואים שמשה רבנו מתאים להנהגה, וחז"ל אומרים שהוא היה רועה צאן וגם עם הצאן התנהג באחריות ואכפתיות ובדאגה לכל אחד ואחד, הקב"ה בוחר בו, מתגלה אליו ואומר לו:

רָאָה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו
כִּי יִדְעִתִּי אֶת מְכַאֲבָיו (שמות ג, ז).

ה' שולח את משה רבנו להושיע את ישראל. משה שואל: "וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אֶמֶר אֲלֵהֶם". אפשר לשאול על כך: מה זה משנה שם כזה או שם כזה לקב"ה, הרי בין כה וכה ישראל הם הבנים של האבות, והם יודעים שיש ריבוננו של עולם, מה הנפקא מינה באיזה שם הוא מופיע. יש כאן שאלה עמוקה. שם זו הבעה של הנהגה. הם יאמרו: זה לא מגיע לנו, אנחנו לא ראוים לזה. הרי ישראל נמצאים במ"ט שערי טומאה, באיזה זכות ה' יושיע אותם. אומר לו הקב"ה: "אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם". השם הזה, הוא שם עתידי. יכול להיות שלפי הבחינה עכשיו, הם לא במצב כזה שראויים לגאולה, אבל עניינה של הגאולה זו המטרה העתידית, כשהם יצאו ממצרים הם יעבדו את ה' על ההר הזה. הם אמורים להיות בהמשך מקבלי התורה, להיות נושאי שם ה'

בעולם. אז בשביל ירושלים, בשביל מתן תורה, בשביל התפקיד העתידי שלהם, הקב"ה מוציא אותם, בשביל השם העתידי, 'אהיה אשר אהיה'.

זריזות עדיפה על הידור

חז"ל אומרים שהפירוש של השם הוא - אהיה אתם בגלות זו ואהיה אתם בגלות אחרת. משה אומר לקב"ה: כל כך קשה הגלות הזאת, אז עכשיו לבשר להם בשורה שהם יהיו בגלות אחרת?! אומר הקב"ה למשה: לך אמרתי, לא שתגידי את הדברים להם. להם תגידי רק שאוציא אותם ממצרים.

שמעתי הסבר לדברי חז"ל אלו מר' נתן רענן, חתנו של הרב, בשם הרב, שמשה אמר לה': למה צריכים לגאול אותם עכשיו גאולה חלקית, ושתהיה אחר כך גלות נוספת, נחכה עד שיהיו ראויים לגאולה שלמה ואז תהיה הגאולה. אמר לו הקב"ה: **זריזות עדיפה מהידור**. יש כאן לימוד הלכתי. אם יש לך אפשרות לעשות מצווה בזריזות או להתעכב ואחר כך לעשות אותה בהידור, זריזות עדיפה מהידור. כך גם בהמשך הפרשה שלנו. שמשה רבנו הולך למצרים בדרך במלון, 'ויפגשוהו' ויבקש המיתו'. אומרים חז"ל שכשהגיעו למלון היה צריך לעשות ברית מילה, משה מתעכב, עוסק בצרכי המלון תחילה, הוא רוצה לקיים את המצווה בהידור, להזמין הרבה אורחים, לעשות את המילה ברוב עם, ביישוב הדעת. אבל הקב"ה לא מרוצה מזה. הגיע הזמן לעשות מצווה, צריך לעשות אותה בזריזות לא בהידור. כמובן בכל דבר צריכים לשקול, אבל ככלל זריזות עדיפה מהידור.

משמעות השם 'אהיה'

נחזור להתבוננות בשם הזה 'אהיה'. המדרש אומר (שמות רבה ג, ו):

אמר רבי אבא בר ממל: אמר ליה הקב"ה למשה: שמי אתה מבקש לידע? לפי מעשי אני נקרא, פעמים שאני נקרא באל שדי, פעמים בצבאות, פעמים באלהים, פעמים בשם הויה.

כל ההופעות שיש בעולם הן כולן הופעות של שמות של הקב"ה. פעמים בגבורה, פעמים ברחמים, פעמים בכוח גדול, פעמים בכוח קטן. אין שם אחד מיוחד שמגביל את ההופעה האלוקית. שמות זה הופעה. ריבוננו של עולם מופיע באין סוף של הופעות. זה הפירוש 'אהיה אשר אהיה', ריבוננו של עולם מופיע בכל מציאות שבעולם, והשמות השונים בהופעות שונות הם לפי המצב ולפי העניין.

רבי יעקב בר אבינא אומר בשם רב הונא: אהיה אתם בשעבוד זה ואהיה אתם בשיעבוד אחר.

הסברנו שהשם 'אהיה' הוא שם עתידי, שמשמעותו - תמיד אהיה אתכם בכל המצבים. אפשר עוד ללמוד מכך שריבוננו של עולם מופיע בשם הזה תמיד, שכל הזמן אפשר להתקדם בהשגות האלוקיות. אף פעם אי אפשר להגיע להכרה מלאה של ריבוננו של עולם. הגעת להשגה אחת, יש השגה מעליה, הגעת להשגה מעליה יש עוד השגה מעליה, וכן הלאה. תמיד צריכה להיות התחדשות בהשגה האלוקית, בשמו של ריבוננו של עולם.

בעל 'קדושת לוי', אומר משל בשם הבעל שם טוב, שכמו אבא שמחנך את הילד שלו להתחיל ללכת, בהתחלה מחזיק אותו בידיים, ורוצה שהוא ילך איזה צעד אחד לבד, ואז עוזב אותו, אבל לא מתרחק, אחר כך מתרחק ממנו שני צעדים, אחר כך מתחבא מאחורי הדלת כדי שהילד יחפש אותו, וכך מחנכים את הילד לאט לאט ללכת. כך גם באופן הרוחני. ריבוננו של עולם מסתתר, כדי שנחפש אותו. צריך להתרגל לחפש את הגדולה האלוקית. ההסתתרות האלוקית היא על מנת שהאדם יתקדם, ישיג השגה מסוימת, פתאום יבין שבעצם לא השיג מספיק ויש אפשרות להשיג עוד, וכך לעלות ממדרגה למדרגה. פירוש נוסף במדרש:

אמר רבי יצחק: אמר לו הקב"ה למשה: אמור להם אני הוא שהייתי, ואני הוא עכשיו, ואני שהוא לעתיד לבוא. לכך כתיב 'אהיה' שלוש פעמים.

כאן לא מדובר על ההופעות האלוקיות כלפינו, אלא שם זה מבטא את המציאות האלוקית הבלתי גבולית, המתמדת והנצחית.

רבי יוחנן אמר: 'אהיה אשר אהיה' – ביחידים, אבל במרובין, 'על כרחם שלא בטובתם אני מולך עליהם.

הקב"ה מופיע לפי ההתנהגות של כל אחד ואחד. כפי שאדם מתנהג כך הקב"ה מתנהג אליו. זה 'אהיה אשר אהיה'. אבל לכלל ישראל אין בחירה, הקב"ה 'על כרחם שלא בטובתם אני מולך עליהם'. כלל ישראל מוכרחים להיות עובדי ה'. חז"ל מבארים לנו, שהשם 'אהיה אשר אהיה' מקיף את כל הצדדים, הופעה אלוקית מצד ה', מצד ישראל, ובכל מקום ובכל צורה, גם בסנה, תמיד ריבונו של עולם מופיע.

שתי האותות לחזק את אמונת העם בגאולה

נמשיך בפרשה:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶּךָ אֶל פְּרַעֲה וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.

משה רבנו עדיין חושש. הוא עניו גדול ואומר: אני לא ראוי וכשאגיד לעם ישראל שבאתי בשם ה' להוציא את בני ישראל - הם יבקשו הוכחה. אז הקב"ה נותן לו שתי אותות כדי להוכיח לישראל. המצב של ישראל במצרים היה שפרעה שלט עליהם שליטה מוחלטת, הם לא היו מסוגלים להרים ראש. פרעה הוא המלך הכי חזק באותה תקופה, וישראל נמצאים בשיא השפלות, בשיא העבדות, אין כוח לישראל לצאת ממצרים, איך הם יצאו נגד פרעה. דבר שני, בשביל להתגבר על פרעה צריכים זכויות גדולות וגם המצב הרוחני היה ירוד ביותר.

הקב"ה נותן למשה שתי אותות - "מה זה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנֶחֱשׁ" פרעה הוא נחש. אחר כך "וַיַּחַזֵּק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה". ריבונו של עולם שולח את משה, וריבונו של עולם יכול לנצח את פרעה, לא ישראל צריכים לנצח את פרעה. אומר הקב"ה למשה: תראה להם את הסימן הזה, את הנחש הזה שהוא בעצם מצרים, ריבונו של עולם יכול להפוך אותו למטה.

ואם תאמר אבל מבחינה רוחנית אין זכויות, אומר לו הקב"ה: תכניס את היד לחיקך ותוציא אותה, והיא מצורעת כשלג, תכניס עוד פעם והיד חוזרת להיות זכה וטהורה. כך ישראל. המצב הרוחני של ישראל הוא חיצוני, זה לא משהו עמוק, לא בתוך תוכם. ישראל במהות שלהם קדושים וטהורים. ההשפעות מהמצרים הן רק חיצוניות, בתוך תוכם הם זכים. 'נשמה שנתת בי טהורה היא', כמו היד המצורעת, שהפכה להיות בחזרה טהורה יפה וזכה. זה לימוד עמוק מאוד, להבין את עניינם של ישראל. לכן כשמשה בא לישראל 'ויאמן העם'. מה פתאום האמינו - כי בתוך תוכם של ישראל הייתה ציפייה לגאולה, הם יודעים שבסוף תהיה גאולה, ומחכים לה, ובשעה שהיא מגיעה, הכול מתפרץ.

חז"ל מצד אחד אומרים שישראל במצרים היו במ"ט שערי טומאה, והמקובלים אומרים ההיפך הגמור, שישראל הזדככו והגיעו למצב שתיקנו חטאים מהעבר, כל הייסורים שהיו להם היו ייסורים ממרקים. איך אפשר להסביר את שני הדברים האלה, אלא שיש כאן חיצוניות ופנימיות. בחיצוניות, בהתנהגות, בדיבורים, היו נראים איום ונורא, אך בתוך הלב הייתה להם ציפייה לגאולה, ציפייה לריבונו של עולם שיציל אותם, ואז כשמשה מגיע, הם חשים שריבונו של עולם שלח אותנו, 'ויאמן העם'.

כך גם הדור האחרון. בזוהר כתוב שהדור האחרון מבחוץ נראה רע, אך מבפנים טהור וקדוש, "טב מלגו וביש מלבר". אנחנו נמצאים בדור הזה, דור שבתוך תוכיותו יש טהרה גדולה והזדככות של אלפים שנות גלות. מאתים ועשר שנות גלות במצרים זככו את ישראל, ואז הם יצאו ממצרים, אמנם לא יצאו במצב שלם. המצב של ישראל בגאולה אחרונה הוא שונה, מצב של הופעה חדשה של עבודת ה' בעולם. הזיכרון הזה של אלפיים שנות גלות הכין אותנו לטהרה הזאת. את הטוב הפנימי הזה אנו צריכים לגלות, הוא נמצא בתוכנו. הדור שלנו צריך להופיע את העוצמה של האמונה שקיימת לפני ולפנים בתוך תוכנו.

להיות מנהיגים

כל אחד ואחד צריך ללמוד מהאחריות שמשה לוקח על עצמו. אנחנו נמצאים בתקופה של בירורים, של אתחלתא דגאולה עם חבלי משיח. אור וחושך משמשים בערבוביא, והאור הולך וגדל, הולך ומתעצם. הדור שלנו הוא דור גדול, וצריך להוציא את הכוחות האלה מן הכוח אל הפועל, עם אמונה ועם עוצמות גדולות.

כל אחד צריך לראות את עצמו שתפקידו לא רק להיות בן תורה, תלמיד חכם, לקיים תורה ומצוות ולהיות שלם בעצמו, אלא כל אחד צריך להיות מנהיג, של המשפחה שלו, של הסביבה שלו, לתת דוגמה אישית. האכפתיות צריכה להיות לא רק בתחום של התערבות אם עושים צרות ומזיקים למישהו, אלא לשאוף שכולם יהיו קרובים לריבונו של עולם, שכולם יהיו תחת כנפי השכינה וכולם יהיו קדושים. יש אנשים שלא קבלו חינוך נכון, ועדיין רחוקים. אנחנו רואים גם אנשים בתוכנו, שאין להם הכוח להחזיק מעמד, והם נחלשים. אנחנו לא צריכים לעמוד מן הצד, אלא צריכים להיות אכפתיים.

השפעה על ידי דוגמה אישית

איך נשפיע על אחרים, בדוגמה האישית. אם יראו שבני תורה הם אנשים חברותיים, נחמדים, טובים, נעים להיות על ידם. לא קפדנים כאלה שכל הזמן מחפשים חסרונות אצל אחרים, אלא בדיוק להיפך, מחפשים את המעלות של אחרים, כל אחד שפוגשים הם רואים אצלו את הטוב, כל אחד שפוגש אותם נעים לו איתם, זה משפיע ומקרב. צריך להסתכל בעין טובה על כולם, לראות את הטוב שבכל אחד ואחד, ולדעת שהדור שלנו הוא אמנם רע מבחוץ אבל הוא טוב מבפנים. לא לקרב בשטחיות אלא להרגיש קרבה אל כל אחד ואחד.

הדור שלנו חייב לעשות מהפיכה בעם ישראל, ובראש ובראשונה אנחנו צריכים להיות בתוך תוכנו שלמים באופן כזה שההופעה שלנו היא דוגמה. אנחנו מתנהגים כך, לא כדי למשוך אלא כי כך צריך להיות, שכאשר רואים את האנשים

האלה, אומרים שהאנשים האלה נפלאים, נעים להיות בחברתם, ומתוך הנעימות לראות שגם הם יכולים להיות כאלה. זה התפקיד שלנו, ואנחנו יכולים לעשות את זה. חשוב מאוד לומר את זה כי הרוח של הדור שלנו, היא רוח שכל אחד מתכנס בתוך עצמו, הפרטיות נעשית עיקר, והצד הציבורי הכללי כאילו מוזנח. וזה אסור שיהיה. זה התפקיד שלנו, התפקיד של דור הגאולה, ומי שעושה פחות ממה שהוא יכול, זה לא בסדר. צריך להשתדל לעשות את המקסימום שאנחנו יכולים. נתאמץ אנחנו ובעזרת ה' תהיה סיעתא דשמיא על ידינו. לא צריך להתחיל לחפש עכשיו בחוץ, אפשר להתחיל בישיבה עצמה, במשפחה, עם החברים וכדומה. להיות כאלה שדברינו יהיו נשמעים, חז"ל אומרים: מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים (ברכות ז' ע"ב). מי שיש לו הנהגה טובה, הנהגה שמושכת, אז דבריו נשמעים, שנזכה לזה בעזרת ה'.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"א

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, א' למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

